

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM
ZASTUPNICA ADISA KOKIĆ – HINOVIĆ

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 12-01-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01-	02-	164	122

B

N/R Predsjedavajući Doma, gđin Mirsad Zaimović

PREDMET: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu FBiH

Poštovani,

Shodno članu 172. i 178. i 179. Poslovnika o radu Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 69/07 i 2/08), dostavljam Vam Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu FBiH.

Shodno poslovničkim odredbama, molim da isti dostavite Vladi FBiH i radnim tijelima na razmatranje i davanje mišljenja,

S poštovanjem,

PREDLAGAČ:

Adisa Kokić-Hinović

Adisa Kokić – Hinović

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

PREDSTAVNIČKI DOM

ADISA KOKIĆ HINOVIĆ

PRIJEDLOG

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU FBIH

Sarajevo, januar 2022

Prijedlog za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, po skraćenom postupku

Shodno međunarodnih standardima ljudskih prava, Bosna i Hercegovina i njeni entiteti su preuzeli obavezu zaštite materinstva kroz osiguranje jednakih prava i mogućnosti za žene i muškarce.

Analize vladinih i nevladinih agencija u proteklim godinama pokazuju visok stepen diskriminacije prilikom zapošljavanja, kreiranja ugovora o radu, a što ima ogromne posljedice na društveno – ekonomski, porodični status, kao i cjelokupnu pronatalitetnu politiku FBiH. S obzirom da je FBiH opredeljena za unapređenje zaštite porodice sa djecom, jačanje pronatalitetne politike, otklanjanje i zabrane svake vrste diskriminacije, osiguranja jednakog postupanja prilikom zapošljavanja muškaraca i žena, a kako predloženi Zakon nije složen i obiman, predlaže se, da na osnovu člana 172. Poslovnika o radu Predstavničkog doma Parlamenta FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 69/07 i 2/08), Parlament FBiH ovaj zakon donese po skraćenom postupku.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU FBIH

Član 1.

U Zakonu o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16 i 89/18), u članu 60. mijenja se stav (2). i dodaje stav (3) koji glase:

„(2) Prestanak ugovora o radu na određeno vrijeme se smatra otkazom ugovora o radu u smislu stava 1. ovog člana, ukoliko je na dan davanja otkaza poslodavcu bilo poznato postojanje okolnosti iz stava 1. ovog člana, ili ako radnik u roku od 15 dana do isteka ugovora o radu obavijesti poslodavca o postojanju okolnosti iz stava 1. ovog člana, te o tome dostavi odgovarajuću potvrdu ljekara ili nadležne institucije.

(3) U slučaju isteka ugovora o radu na određeno vrijeme, radniku iz stava 2., poslodavac je dužan produžiti trajanje ugovora o radu do sticanja uslova za ostvarivanje naknade za porodijsko odsustvo po posebnom propisu ili navršene dobi djeteta iz člana 63., 64. i 65. ovog zakona.“

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osam dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH.“

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbama člana IV.A.20.(1) d), a u vezi sa članom III.2.e) i članom II.A.2. 1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema odredbama člana IV.A.20. 1) d) Ustava Federacije, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti, a prema odredbama člana III.2.e) federalna vlast i kantoni nadležni su za socijalnu politiku.

Prema odredbama člana II.A.2.1) Ustava Federacije, Federacija osigurava primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o radu FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16 i 89/18), u odjeljku VI Zaštita radnika, od člana 59. – 70. tretira prava zaštite žene tokom trudnoće i nakon porođaja, a konkretno u članu 60. navodi zabranu nejednakog postupanja zbog trudnoće ili korištenja porođajnog odsustva, ističući u stavu 1., da poslodavac ne može odbiti zaposliti ženu zbog trudnoće, niti može dati otkaz ugovora o radu tokom trudnoće, korištenja porođajnog odsustva, te za vrijeme korištenja prava rada sa polovinom radnog vremena do navršene dvije godine djeteta, za vrijeme korištenja prava rada sa polovinom punog radnog vremena do tri godine života djeteta kojem je neophodna pojačana briga i njega, te za vrijeme korištenja prava žene na odsustvo s posla radi dojenja do navršene jedne godine života djeteta. Ali, u stavu 2, navodi se da prestanak ugovora o radu na određeno vrijeme se ne smatra otkazom ugovora o radu iz stava 1, navedenog člana.

Nažalost, iako je zakonom specificirana zaštita žena tokom i nakon trudnoće, razne ankete i istraživanja nevladinog sektora, pokazuju da se ovaj član različito tretira i nerijetko koristi za otkaz, kako bi poslodavci izbjegli produžavanje ugovora o radu, zaštitu materinstva i osiguranja zakonskih prava. Nerijetko, ženama u trudnoći, za vrijeme trudničkog bolovanja, se prekidaju ugovori o radu na određeno vrijeme, ostavljajući bez mogućnosti produžavanja ugovora, nakon čega su žene ostavljene bez finansijskih sredstava, liječenja i nedostatka uslova za ostvarivanje naknada za porodiljsko odsustvo, shodno zakonskim propisima iz oblasti socijalne zaštite.

Naime, istraživanje Fondacije Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) i Udruženja „Žene ženama“ pokazuju da su starosna dob, bračno stanje 2 najčešća kriterija za

ostvarivanje radnog statusa (68,7% anketiranih žena smatra da je lakše doći do zaposlenja ukoliko nije u braku i nema djece, dok je 51,2 % žena susrelo sa pitanjem o namjerama rađanja i planiranja porodice tokom razgovora za posao.)

Ovo su samo neki od podataka istraživanja, koji negativno utiču na zapošljavanje žena, poboljšanje natalitetne politike i demografske slike, i neminovno je da se set zakona mora mijenjati, kako bi se mijenjala sveukupna slika.

Pozitivno je što je Federacija BiH započela reformske procese iz oblasti socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, a sigurno da se i sa ovim izmjenama situacija može znatno unaprijediti.

III. USKLAĐENOST SA MEĐUNARODNIM PROPISIMA

Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu je u skladu sa Konvencijom o ukidanju svih oblika diskriminacije prema ženama, kojom se određuje da su države, radi sprečavanja diskriminacije žena zbog stupanja u brak ili materinstva, kao i radi osiguravanja njihovog stvarnog prava na rad, dužne poduzimati odgovarajuće mjere, te zabraniti pod prijetnjom poduzimanja sankcija, davanja otkaza zbog trudnoće ili porodijskog odsustva i diskriminacije prilikom otpuštanja s posla zbog bračnog statusa.

Također, Prijedlog zakona je u skladu sa Konvencijom o zaštiti materinstva iz 2000. godine, broj: 183, kojom se propisuje da će svaka članica usvojiti odgovarajuće mjere, kako bi osigurala da materinstvo ne bude izvor diskriminacije u oblasti radnih odnosa, uključujući i mogućnost zapošljavanja. Konvencijom se propisuje da je protuzakonito prekidanje zaposlenja ženi u toku trudnoće, odsustva ili tokom perioda nakon njenog povratka na posao, koji se utvrđuje nacionalnim zakonima i propisima.

IV. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENOG RJEŠENJA

Članom 1. Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, dopunjuje se stav 2. u kojem se navodi da će i prestanak ugovora o radu na određeno vrijeme smatrati otkazom ugovora o radu u smislu stava 1. člana 60. Zakona o radu, i to ukoliko je poslodavac bio upoznat sa okolnostima iz stava 1., ili ga je radnik upoznao sa novonastalim okolnostima u roku od 15 dana do isteka ugovora o radu na određeno vrijeme, te mu je dostavio odgovarajuću potvrdu lekara ili druge nadležne institucije. Stav 3. navedenog člana, definiše da je poslodavac dužan produžiti trajanje ugovora o radu do sticanja uslova za ostvarivanje naknade za porodijsko odsustvo po posebnom propisu ili navršene dobi djeteta iz člana 63., (jedne i dvije godine starosti djeteta) 64. (tri godine starosti djeteta), i 65. (jedne godine starosti djeteta) Zakona o radu FBiH.

Član 2. Zakona predviđa stupanje na snagu ovog zakona.

V. FINANCIJSKA SREDSTVA

Za potrebe provođenja ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u Budžetu Federacije BiH.